

FOMENT

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VIII.

REUS, diumenge 20 de Juliol de 1913

Núm. 168

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE

LUXOSOS HABITACIONS

QUARTO DE BANY I DUTXA

AGUSTI CASANOVAS

Cotxes a tots els trens - Plaça de Prim - REUS - Telefon núm. 23

SALO DE LECTURA, PIANO I VISITES

SERVEI DE GRAN LLUIMENT

PER A BANQUETS

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50. - RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON. - TELEFON 763. - BARCELONA

Tots els dies de 12 a 3 concerts.—Els divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent i vegetarià.—Gran menjador per a 500 comensals.—Esplèndida il·luminació.—Servei esmerat.—Cuina selecta.—Perruqueria i banys.

Borrás-Dentista

Aprovat per la Facultat de Medicina de Madrid

Plassa Constitució (Mercadal), 13. 1.º, 2.º - REUS

Mètode nou i sens dolor per a el tractament de les dents.—Dents artificials sense paladar, ganxos ni ressorts deixant el paladar enterament lliure.—Construcció de dentadures de tots sistemes.—Especialitat amb extraccions sense dolor i corones d'or i porcelana.

Preus econòmics

Consulta: A Mora d'Ebre els dijous primer i tercer de cada mes. Gratuïta de 12 a 1 tots els dies excepte els dijous i dies festius

LES DEVASTADORES "RAZZIAS"

ESPANYA CIVILITZADORA

Escriu un cronista en "ABC", tractant dels efectes produïts per les "razzias":

La ruïna que se ha llevado a los aduare de todas las cábilas es grandísima, y la miseria reinará en ellas por espacio de más de diez años.

Esto no es una exageración, pues a los moros les han quemado sus casas, arrasándoles sus cosechas; les han dejado sin ganado y sin semillas y han tenido que huir al interior casi desnudos, con las mujeres y los chiquillos.

Para ellos dos o tres vacas, cinco o seis corderos y cabras y veinte gallinas constituan una fortuna, con la cual vivían bien, sacándole todo el producto posible, y hoy se ven sin nada.

Llegará el invierno, y como carecen de todo no podrán sembrar, aunque hayan hecho la paz, y como en los poblados en donde estan refugiados no pueden mantener a tantos como han huído, vendrá el conflicto del hambre y la miseria, y esto sí que va a ser espantoso.

Ya dicen que cuando no tengan que comer vendrán a Tetuán a exigir al bajá y al jalifa que les dé para comer ellos y sus familias, y si no se les da algo lo tomarán.

Para entonces sí que hay que estar preparados, pues una guerra por hambre, de esta gente, ha de ser terrible.

Tendremos que defendernos a

Tetuán, desde las murallas y a tiros, contra las hordas de hambrientos que rodearán la población en demanda de socorro, y al fin y al cabo, si se han sometido, no habrá más remedio que darles algo para que vivan, ya que todo se les ha quitado.

En esto hay que pensar también. Todo no ha de ser destrucción y adelante. Mañana, esos mismos a quienes hoy se deja sin amparo alguno, han de venir a sus casas y a convivir con nosotros, de modo que hay que pensar en ellos.

Claro es que no podremos darles sus casas ni ganados; pero habrá que reintegrarles en sus propiedades y ayudarles para que vivan, facilitándoles semillas y animales para la labor, o procurándoles medios para que en ellos adquieran todo lo que les haga falta.

En Melilla, después de la guerra de 1909, les dimos hasta tiendas de campaña para que se resguardasen de los rigores del invierno, y aquí, donde no se les ha dejado ni una choza en pie, habrá que hacer lo mismo o más por ellos.

En los sitios donde sin molestia alguna han vivido desde 1860 no queda nada suyo. Cuando vuelvan no conocerán su propiedad más que por la orientación, toda vez que al abandonar ellos sus viviendas dejaron casas y árboles y nada de esto existe hoy.

Al someterse, que lo harán pronto, se las exigirá una fuerte suma por cábila para pagar los daños que han causado no sólo a los españoles, sino a los súbditos extranjeros, y yo no acierto a explicarme como, sin poseer nada, van a poder pagar la indemnización que se les señale.

La guerra para ellos ha sido tan funesta como jamás pudieron imaginarse. He dicho diez años; pero creo que han de tardar más en volver a reunir lo que ahora han perdido.

Esa gente, pobre y miserable, vendrá en cuanto empiecen las primeras lluvias a pedir un pedazo de pan para ellos y para sus hijos.

Algunos ya empiezan a buscarse medios de vida, y aprovechando la noche, bajan a los llanos, siegan la cosecha de cualquiera que tenga sembrados por el Martín, y se llevan los haces de trigo o de cebada, semilla que, seguramente, les sirve ahora para poder alimentarse.

No echen las autoridades en saco roto estas advertencias e indicaciones; pues el terrible espectro de la miseria se asomará por las murallas de Tetuán y quizá no tardará mucho tiempo en que lo veamos.

Per la nostra part ens fem nostres les dues preguntes que van a continuació i que "El Socialista" posa al peu de lo transcrit:

Qué pensaríem i qué diríem si un altre poble més fort que'l nostre —Alemanya, Anglaterra o França, per exemple—, vingués al nostre país i l'assolés en la forma que nosaltres hem destruït els poblats africans a que's refereix el cronista?...

Qué faríem amb els que portessin a nostra terra la guerra i ens obliguessin a fugir del plà i a recullir-nos a la montanya amb les nostres dones i els nostres fills?...

Esperem la resposta dels patrioters que aplaudeixen les "razzias" i que's permeten insultar als moros... desde la Península.

El Manicomí i el seu procurador

Les esposades irregularitats trobades per la comissió municipal d'aigües en la Boca de la Mina, havien fet naixer esperances d'emocions fortes als individus concurrents a les sessions municipals i creiem que aquelles esperances devien quedar defraudades perquè no's desaprofitaren les escenes que alguns, injustificadament, esperaven.

La comissió d'aigües digué, per medi del dictamen que publicarem en altre lloc del present nombre, que tota l'aigua de la mina de Monterols podia anar al Manicomí fent funcionar un caïró que la comissió va trobar sota una tapa de les varies que cobreixen la distribució de la Boca de la Mina i aquesta afirmació única fou recollida pel senyor Briansó que, en tons patètics i a grans crits va declarar que, contra lo que's deia, ell mai havia fet funcionar el caïró, i quan més entendent estava, quan més s'esforçava per a doidres de les murmuracions, insinuant que aquell caïró el podia haver portat al repartidor qui va pendre les claus de man del fontaner, i com que dites claus les havia tingut únicament el senyor arcaïde, aquest sortí al pas al càndid factotum del Manicomí i li donà una lliçó de prudència, de cordura i de ben parlar.

Fou una mala jornada pel senyor Briansó, perquè no eludint-lo ningú, no devia mostrar que porta cua de palla, com vulgarment se diu. Una defensa fora de lloc, quan ningú ataca, es sempre d'efectes contraproduents i fou tant revelador el parlament atòndrat del senyor Briansó, que's prestatia als més habilidosos comentaristes si volguéssim portar les coses al terreny a que descendi el director tècnic del Manicomí que tant sovint compromet la serietat de la societat que vol defensar.

Ningú digué al senyor Briansó que fos ell qui feia funcionar el célebre caïró, ni hi ha ningú tan càndid que pogui suposar que tot un director tècnic del Manicomí descendeixi a realitzar tan vulgar mansobres, ni, finalment, mereixia la més insignificant réplica la proposició de la comissió de aigües que no fa més que posar a tothom a cobert de tota sospita. Malgrat això, el senyor Briansó s'entossadí en fer mal pensar a la gent, donant més lloc al fet de que hagi acudit el Manicomí a l'Ajuntament en demanda de més aigua pretextant que no abasta per a les necessitats més perentories de l'establiment la que disfruta en propietat.

Amb tants anys com fa que funciona el Manicomí i amb tanta secada com s'ha passat, mai havia acudit en demanda d'aigua a l'Ajuntament, fins ara, i la

serie de consideracions a que aquest fet se presta, les augmenta el senyor Briansó declarant que havien omplert una cisterna de quatre mil cargues d'aigua i que ara l'havien hagut de buidar per a atendre a les necessitats de l'establiment. Com s'ompli aquesta cisterna? Com es possible que'l Manicomí passi tanta miseria d'aigua, si havia pogut economisar-ne quatre mil cargues que les havia emmagatzemat?

Nosaltres creiem en la bona fe de tothom; creiem que la maledicència pública a votos ezeccidit, però que'l senyor Briansó amb la seva conducta dona lloc a totes les suposicions.

El diu l's vanagloria de que no es regidor per Reus, sino pel Manicomí, i com tal se comporta en totes les ocasions. Quan se tracta d'ingressar malalts a dit establiment a compte del Municipi, ell es el primer regidor que sense escrúpols de cap mena surt a defensar en sessió pública l'ingrés del malalt al Manicomí... Si fins va proposar un dia en pública sessió, que's llegats a beneficencia s'invertissin en accions del Manicomí!!!

No calia doncs que sortís a defensar-se de lo del caïró, quan en infinitat d'oasions ha demostrat que al tractar-se del Manicomí passa per damunt de tot fins de la llei municipal que prohibeix als regidors intervenir en la discussió de negocis en els quals estan particularment interessats.

I amb tot això, que conseguix el senyor Briansó? Fer veure que'l Manicomí està supeditat al càndid possibilista i concitar sobre dita entitat tots els odis populars, totes les malesvolences que engendra el procedir tortuós dels oligarques municipals.

L'honorable Junta de l'Institut Pere Mata ha de comprendre que totes les suposicions son possibles davant de l'actitud anómala en que's coloca el senyor Briansó quan se tracta del Manicomí. Mai hi ha hagut a Reus una entitat que tingui regidor propi, representació a l'Ajuntament i si la Junta de la esmentada entitat creu que deu sortir-se de la costura, allavors llogia es que'n suportí totes les conseqüències.

El Manicomí mereix les consideracions i respectes de qualsevol altra entitat que contribueixi al progrés de la població, però no te dret als privilegis a que sembla aspirar el regidor que de fet el representa a Casa de la Vila i que'l porta a papers tant ridículs, com el de proposar que la ciutat cedeixi a perpetuïtat una teula d'aigua al Manicomí, a canvi de la construcció d'una tuberia que no val més enllà de vint

mil pessetes. Al fi al cap, dels dividendos que's reparteixen els accionistes del Manicomi, no'n va ni un ral a les arques del comú!

I prou per a avui, que no scabariom mai si volguessim demostrar que'l Manicomi, per medi del seu procurador a l'Ajuntament, se posa en pugna amb la ciutat.

Propaganda socialista

La campanya de propaganda socialista per Catalunya, de que parlavem dies enrera, que tindrà lloc pròximament amb la col·laboració dels coneguts propagandistes Fabra Ribas i Virginia Gonzalez, començarà amb una conferència que'l primer dels esmentats oradors donarà en aquesta ciutat el dia 26 de juliol.

Seguidament, se celebraran els següents mitings, que ha organitzat el Comitè de la Federació catalana del partit socialista obrer:

Dimarts, 27 de juliol: Tarragona (matí) i Riudecols (tarda); dimecres, 30: Sabadell; dijous, 31: Manresa; dissabte, 2 d'agost i diumenge, 3: Manlleu, Roda i Ripoll; dimarts, 5: Barcelona; dimecres, 6: Mataró; dijous, 7: Badalona; dissabte, 9: Vendrell; diumenge, 10: Sitges; diilluns, 11: Reus; dissabte, 23: Girona, i diumenge, 24: Llançà.

ESPECTACLES

SALA REUS

Escollides sessions de cinematografia tots els dijous, dissabtes i dies festius.

KURSAAL DE REUS

Grans sessions de cine per a avui, prenent-hi part el notable número artístic pontpurri «The Lebray's».

Magnífic programa de pel·lícules. Sessions tarda i nit. Preus i hores de costum.

TEATRO CIRCO

Gran companyia d'opereta i sarçuela espanyola, dirigida per J. Fernández i V. Pellicer.

Funció per avui.—Tarda, a dos quarts de set, secció vermunt.—L'opereta en un acte i cinc quadros, «La corte de Faraón».

Nit.—2.ª d'abono.—Les celebrades obres en un acte cada una, «La tragedia de Pierrot», «Molinos de viento» i «El arroyo».

PREUS DIARIS feiners festius

Palcos platea sense entrades. 10.—15.— principals sense id. 6.—7:50 Butaca platea amb entrada. 1'60 2'18 Circular platea i de primer pis amb entrada. 1'22 1'60 Entrada general i de passeig. 0'47 0'52 L'impost del timbre a càrrec del públic.

Centro de Lectura

Gran companyia cómic-dramàtica del Teatro Apolo de Barcelona, en la que hi figuren el primer actor i director don Miquel Rojas, la primera actriu donya Dolors Puchol, i el primer actor i director en ses funcions, don Emili Perelló.

Inauguració oficial del teatre, per als dies 25, 26 i 27 de juliol, festivitat de Sant Jaume.

Dia 25.—Tarda, «De mala raza». Nit, «Felipe Derblay».

Dia 26.—Nit, «El nido ageno» i «Bodas de plata».

Dia 27.—Tarda, «A espaldas de la ley». Nit, «Génit i figura» i «Primavera en otoño».

PREUS.—Palcos plateas amb 4 entrades: tarda, 3'50 ptes.; nit, 5.—Palcos principals amb 4 id.: tarda, 3; nit, 3'30.—Silló de platea amb entrada: tarda, 0'50; nit, 0'75.—Circulars platea amb entrada: tarda, 0'40; nit, 0'50.—Devanteres de grada amb entrada: tarda, 0'30; nit, 0'35.—Entrada general: tarda, 0'25; nit, 0'25.—Id. a localitat: tarda, 0'30; nit, 0'30.

Queda obert l'abono per a les tres funcions de nit, amb el 10 per 100 de la consergeria del Centre.

Els senyors abonats podran disfrutar de ses respectives localitats en les funcions de tarda, pagant solament l'import de l'entrada.

DE LA SESSIÓ D'ANS D'AHIR DE L'AJUNTAMENT

La qüestió de l'aigua

Instancia del Manicomi demanant aigua

Dictamen de la Comissió d'aigües proposant la reparació de quelcom sospitós i anòmal descobert en la Boca de la mina.

El senyor Briansó en moviment

Se dona lectura d'una instancia del senyor president del Consell d'Administració de la societat anònima Institut Pere Mata demanant se subsanin deficiències en l'entrega de l'aigua al Manicomi en virtut de la permuta que té celebrada amb l'Ajuntament i que durant l'estiu se li entregui major quantitat.

En aquesta instancia se demana se subeanyi la regularització de l'aigua que li serveix l'Ajuntament, doncs en lloc de 20 plomes sols ne reben 15 o 16. També solliciten que en atenció a l'aument de malalts i necessitat molta més aigua se n'hi concedeixin de 10 a 20 plomes més.

Acabada la lectura d'aquesta instancia, demana la presidència a la minoria nacionalista que resolgui aquest gran assumpte inspirant-se en la més gran imparcialitat, que's deixin de banda petites polítiques, que tinguin en compte el fi benèfic i humanitari d'aquella entitat i que's procuri no se li lessionin els interessos i's resolgui com més aviat millor.

El senyor Cavallé usa de la paraula manifestant que comprén el bons desitjos de la presidència que son els mateixos de la comissió sense cap classe de mires polítiques ni particulars. Nosaltres —diu— som regidors de la Ciutat i com a tals estudiarem aquesta instancia del Manicomi de la mateixa manera que la que pugui presentar qualsevol veí de Reus. La comissió d'aigües està disposada, si se la faculta, a procurar se dongui al Manicomi tota l'aigua que se li hagi de donar en virtut del conveni establert. En quant a la petició de les 10 o 20 plomes, diu, que també ho estudiarà, desseguit, la Comissió.

El senyor Briansó usa de la paraula dient que se li ha aixamplat el cor al sentir el senyor Cavallé i que dona gràcies a Deu perquè's tracta aquest assumpte amb altesa de mires. Demana a la comissió que demà vagi al Manicomi i's convencerà de que necessita aigua. Segueix dient, exaltant-se, que fa més de dos mesos que no's reb l'aigua que han de tindre i que per aqueix motiu la cisterna que tenen plena i que pot enquirir quatre mil cargues d'aigua, ha quedat agotada. (Carai, senyor Briansó, tant escassos que van d'aigua i encara ne podien enmagatzemar, dos mesos enrera, 430 mil litres? No devia esser tant gran l'escassetat).

Segueix parlant i explica com s'ho fan perquè no's perdi gens d'aigua. Per a demostrar que falta aigua cita el testimoni de dos correligionaris que fan treballs pel Manicomi. Diu que'ls mestres de cases han d'anar a buscar l'aigua a portadores i afegeix que ho pot comprovar un paleta o manobre que's troba al saló de sessions.

El senyor Briansó el senyala i la presidència li diu que no cal que invoqui cap testimoni. Com que'l senyor Briansó se troba tot exultat, també li diu la presidència que no's deixi portar pel cor (!).

—Oh, no ho estranyi, senyor president,—li contesta el senyor Briansó—perquè jo'm trobo vexat, doncs se m'acusa de que jo feia robar aigua per al Manicomi; i això, que ho dignin homes

de representació, m'exaspera; ara, si ho deien quatre donetes, no'm faria res.

El senyor Cavallé usa novament de la paraula, dient que ells des dels sillons del Manicomi parlaven com a regidors del poble de Reus i que no podien tindre en compte manifestacions de caracter purament particular.

Nosaltres estem disposat a complaure al Manicomi d'acord amb els interessos de Reus, igual com faríem per qualsevol altre entitat. Dies enrera vam anar a veure el plomer del Manicomi i vam veure no donava les 20 plomes d'aigua degut a la mímva que ha fet la mina, però dos dies abans també visitàrem la mina d'Almóster i en el plomer de allí també hi vam trobar la mateixa merma; per xo no vam creure d'argència l'arreglo que proposem en el dictamen que hem presentat.

S'acorda amb caracter urgent que la comissió d'aigües estudiï l'instancia per a que ho pagui resoldre tot seguit.

Dictamen de la comissió d'aigües

La presidència demana a la comissió d'aigües que retiri el dictamen fins a la propera sessió, doncs, després de lo que s'ha discutit, el creu inoportú.

El senyor Fàbregas, en nom de la comissió, sosté el dictamen perquè considera que es d'interés i ademés està deslligat de l'assumpte que s'ha discutit.

La presidència fa donar lectura al dictamen.

Henselauq:

Excm. Sr.:

La infrascrita Comissió de Aigües, en virtut de una inspecció practicada en la Boca de la Mina, en companyia del senyor arquitecto municipal, para conoixer la distribució de las aguas de Monterols, considera pertinente la adopció de determinadas medidas que sean garantía de que nunca puedan resultar lesionados los intereses del Manicomi en la permuta de agua que tiene concertada con el Instituto Pedro Mata.

Segun acuerdo de fecha 28 de Diciembre de 1907, el Ayuntamiento debe entregar en la Boca de la Mina a la Sociedad Instituto Pedro Mata—Manicomi Reusense—veinte plumas de agua a cambio de las veintidós que recibe en el depósito de la mina de Almóster. Estas veinte plumas se entregan al Manicomi mediante un tubo de siete centímetros de diámetro que llena un pequeño depósito que alimenta el plomero, retornando al Manicomi el agua que no admite el plomero, por medio de un boquete abierto en un tabique que separa el depósito receptor del agua destinada al Manicomi del que recoge y conduce a la cañería general las aguas destinadas a la población.

Esta distribución resulta lógica; pero como sea que el orificio de entrada a la tubería general está protegido por una tela metálica que retiene los cuerpos sólidos que arrastran las aguas y esta tela puede obstruirse con suma facilidad, existe el peligro de que por la más ligera negligencia en la limpieza de la rendija protectora, buena parte del caudal destinado a la población vaya a engrosar el que corresponde a los que

reciben el agua por el plomero antes mencionado.

La existencia de este peligro pudo comprobarla la infrascrita Comissió, obstruyendo el orificio de entrada de la cañería general con una losa de alfareña partida diagonalmente que se halló bajo la tapa de hierro que cubre la acequia central de la Boca de la Mina y que se adaptó perfectamente a dicho orificio. De esta manera remontó el agua en el aljibe o receptáculo que conduce el líquido a la cañería general y rebotando por el boquete abierto en el tabique medianero, invadió el depósito alimentador del plomero pasando por sobre de él la casi totalidad del caudal que rendía la mina.

En presencia del señor arquitecto municipal se hicieron diversas pruebas dando todas el mismo resultado por lo que los infrascritos reconocen que es posible que el Municipio pierda una importante cantidad de agua por deficiencias en la distribución de la Boca de la Mina.

Por todo lo cual y teniendo en cuenta que no debe desaparecer la tela metálica que protege la cañería general, la infrascrita Comissió somete a la aprobación del Consistorio la siguiente PROPOSICION

Que los empleados competentes de la brigada municipal y bajo la dirección e inspección del Sr. arquitecto municipal se proceda a alzar las paredes del plomero de la Boca de la Mina hasta un nivel superior al del orificio de la cañería general, para que nunca, ni por ninguna causa, pueda pasar más agua por el plomero que la que sea necesaria para el cumplimiento de las obligaciones que tenga contraídas el Ayuntamiento.

Reus 14 de julio de 1913.

E. Recasens.—E. Fàbregas.—P. Cavallé Llagostera.—J. Amigó Pujol.—P. Barrufet.

El senyor Briansó està conforme amb aquest dictamen (al dir el senyor Briansó s'ha de llegir la majoria), però pregunta:—Si s'aixeca el plomer, ont anirà a parar l'aigua, si's troba que se'n va?

Aquest dictamen me llastima—afegeix—perquè en el fons hi trobo quelcom dels efectes de que parlava abans, doncs això de dir que tapant-se un forat l'aigua se n'anirà cap a l'altra hi puc replicar una muletilla que sempre diu la criada de casa, que «en aquest món tot pot ser menos morir i tornar a viure».

El senyor Briansó s'ha tornat a sufurar sense que ningú l'ataqués. El dictamen li ha produït l'efecte d'una manxilla per lo molt que s'exclama. Diu cridant i bellugant-se molt en el silló, que sols voldria una persona de cara i ulls que li sostingués que ell ha pres aigua pel Manicomi. Se diu—continua—en el dictamen que allí hi havia una pedra—vol dir els dos troços de cairó que s'ajustaven tant bé al forat de la mina—doncs a veure qui li haurà posat allí; que s'obri una informació i que s'clareixi... perquè la clau ha estat en diferents mans...

El president el crida a l'ordre dient-li que la clau sols l'ha tingut ell i que això son insidies que no les pot tolerar, afegint que ha correspost malament el senyor Briansó als nobles propòsits de la presidència.

Acaba el president declarant que quan va visitar la boca de la mina ja li oridà l'atenció aquell cairó amb el qual se podia girar l'aigua quan se volgués. Demana la paraula el senyor Fàbregas i la presidència tement no's produís algun incident volia evitar que parlés donant per acabada la discussió, però'l senyor Fàbregas insistí i li fou concedida.

Usa de la paraula, doncs, i contestant a la pregunta del Sr. Briansó d'ont aniria l'aigua quan se sobreixís, li diu que aniria cap al rec de l'industria. En quant a l'arreglo del plomer jo crec—diu—que'l senyor Briansó se n'ha de congratular tota vegada que segons sosté fa anys que pateix per lo que li atribueixen de l'aigua, doncs aixís ja no patirà més. De manera—acaba dient—que ell es l'únic que n'ha d'estar content i satisfet.

El senyor Briansó li contesta que efectivament està satisfet i dona les gràcies a la comissió, i que també està agraït al senyor Sardá però que no l'han entés, or no parla per ells sinó que les seves paraules son motivades per la situació en que's troba per lo que's dia d'ell i que no ha volgut molestar pas a l'insinuar la procedencia del cairó. Una junta tant respectable com la del Manicomi no hauria permés de cap manera que s'hagués fet una cosa mal feta.

Un dia jo sé que una persona digna a la presidència que si volia trobar com robaven aigua al Manicomi que se n'hi anés tot seguit. Aixís ho feu i no pogué comprovar que se'n robava, com mai se n'ha robat.

La presidència li contesta que això es fals, doncs ell no ha fet mai cap reconeixement motivat per denúncies, sino solament perquè faltava aigua.

Aixís s'acaba aquesta qüestió, quedant aprovat el dictamen de la comissió d'aigües.

Informació Local

Ahir va debutar al Teatre Circo la companyia de sarçuela i opereta que dirigeixen els senyors Fernandez i Pellicer, obtinguent un regular èxit.

A la secció d'espectacles anunciem el programa d'avui tarda i nit.

Durant la vinent setmana, en la Sucessal de la Caixa de Pensions i d'Estalvis se trobarà de torn el Rynt. don Joan Batalla, vocal de la Junta de Patronat.

Segons el Butlletí Oficial de l'Estació Enotécnica d'Espanya a Certe, per dit port continuen amb alguna major activitat, els arribos de vins espanyols.

D'aquests molts son de trànsit per a Suïça i Alemanya.

El mercat de Certe, com tots els meridionals, està més animat; els preus segueixen fermes i les transaccions, no obstant, no son molt actives.

A Pamplona ha caigut una tremenda pedregada que ha destruït quasi totes les collites i ha vermat totes les vinyes.

La «Gaceta» publica una disposició anunciant trobar-se vagant la plaça de secretari de la Diputació provincial de Barcelona.

Avui tarda i nit se celebraran grans sessions de cine al Kursaal i Sala Reus, projectant-se hermoses pel·lícules i treballant en el primer de dit cines l'aplaudit número de varietats «The Lebray's».

Botiga i pis per a llogar i estanceria de la botiga per a vendre.—Carre Major, 15, Sabateria GRAS, ont informaran.

El ministre d'Instrucció pública prepara uns Decrets referents a l'higiene escolar.

S'establirà el cos mèdic escolar per a tot Espanya, amb autonomia, que serà encarregat de que s'observin tots els preceptes higiències en els establiments docents, visitant-los periòdicament i guardant gran rigor en les mides sanitàries de les escoles.

Dits Decrets es possible que'ls sotmeti a la firma regia el comte de Romano nes quan, en la setmana vinent, vagi a San Sebastián.

En una nota oficiosa que remet la Unió de vinyaters de Catalunya sobre la projectada reforma d'entrada i circulació dels vins estrangers a Alemanya, diu que a l'objecte de que aquesta no prosperi, encaminarà tots els seus esforços a que desaparegui l'amenaça que suposa per als nostres vins l'anunciada reforma duanera per a 1917 i quina

a menaça es absolutament indispensable que desaparegui en benefici del comerç de vins espanyols a Alemanya, el qual de subsistir aquella, segurament se retrauria en perjudici dels interessos nacionals.

En l'establiment de novetats que nostre amic, en Marc Massó, te obert al carrer de Monterols, vegérem ahir exposades unes fotografies dels artistes que formen la companyia dramàtica del Teatre Apolo de Barcelona, que dirigeix el primer actor senyor Rojas, i a que hi actua la distingida primera actriu doña Dolors Pachol. Aquesta companyia com hem vingut anunciant, debutarà el propi vinent divendres, diada de Sant Jaume, al teatre del Centre de Lectura, donant-hi tres funcions, que prometen venres molt concorreguts.

L'abonament es ja bastant nombrós.

Gel cristall VICTORIA

De venda en els principals colmats i tendes d'ultramarins
Dipòsit permanent per a la venda al detall **BAR ESQUELLA**
Plaça de Prim
(entrada pel carrer de Sant Llorenç)

S'ha ordenat que s'incorporin a files els individus de les brigades de Sanitat Militar que's troben en us de llicència temporal o ilimitada.

Aquesta nit tindrà lloc a la recreativa societat «La Palma» una escollida funció, representant-se l'hermosa comedia catalana en tres actes i en prosa, den Llanas, «Don Gonzalo o l'orgull del gec».

Finalitzarà la vetllada amb un ball de reunió.

La vila del Vendrell celebrarà la seva festa major els dies del 25 al 28 dels corrents, en honor a sa patrona Santa Agna i com homenatge a l'insigne bacteriòleg doctor don Francisco Murillo, com a mostra d'agraïment als serveis prestats durant l'epidemia de 1911.

El programa es variat i en ell hi figuren funcions religioses, de gala, en honor del doctor Murillo, per una companyia d'òpera, castells de focs artificials, balls públics, dances del país, professó, curses de bicicletes, festival popular, concerts a la plaça den Pi i Margall i miting de «Vinyaters».

El Consell provincial de Foment, de Barcelona, ha concedit una subvenció de 2.000 pessetes a l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre per a la publicació de l'annunciada obra sobre protecció als aucells útils a l'agricultura.

LLUM ELÈCTRICA. Làmpara Metal-I insuperable, de filament metàl·lic trefilat. Única veraderament irrompible i la millor i més econòmica de totes les làmpares elèctriques. Des de 1 de juliol a 1'80 pessetes, de 5 a 50 buïtes.—Lluís Escalà, arraval de Santa Agna n.º 40.—Casa degudament autoritzada per a instal·lacions elèctriques de totes classes, comptant amb personal tècnic exprefés per a dit servei.

ANUNCI

Al públic en general i en particular a tots els metal·lúrgics, propietaris, mestres d'obres i paletes.

La raó social abaix expressada, posa a sa disposició el seu nou taller en el ram de fundició de ferro, situat en el carrer del Doctor Robert (cantonada al carrer de Sant Miquel), en quin s'ofereixen els seus serveis en tot lo referent an aquest ram.

Gran assortit de cuines econòmiques perfeccionades, de totes classes i mides, aixís com peces soltes de totes classes, a preus somament reduïts.

Reus i juny 1913.
Roig Climent i Gual.

Informació comercial diària per a FOMENT

Preus corrents del dia d'ahir

Cereals y llegums

Blat.—Aragó superior a 19'50 ptes. los 55 kilos.
> mitjà a 18'50 >
> horta a 17'50 >
> Comarca a 17'50 >
Ordi.—Aragó a 17'50 > quartera.
> Estrangor a 10'75 >
> Comarca a 11'50 >
Horesch.—Aragó a 17'50 >
> Comarca a 17'50 >
> Estranger a 19'50 > los 100 kilos.
Faves.—Comarca a 15'— > quartera.
Favens.—Comarca a 15'— >
> Andalusia a 15'— >
> Estranger a 30'— > los 100 kilos
Burdanyes.—Comarca a 16'— >
Fesols.—Comarca a 16'— >
> Urgel, a 16'— >
Garrofas a 28 rals quintà.
Situació del mercat. Sostingut.

Farines y despulls

Farina de 1.ª a 44'— ptes sac de 100 kilos
> redona a 42 id. id.
> 2.ª R. a 37'— id. id.
> 2.ª B. a 31'— id. id.
Farineta a 19'— ptes. lo sac de 70 kilos.
Tercerilla a 13'— id. lo sac de 60 id.
Trita a 27 rals lo sac.
Segó a 23 id.
Situació del mercat. Sostingut en farina. Ferresa en segó i farineta.

Ametlles

Mollar en crosta a 63'— ptes. sac 50 Ks.
Esperansa 1.ª en gra a 125'— > qq 41.600
> 2.ª a 132'50 >
Comú del país a 120'— >
> d'Aragó a 130'— >
Llargueta a 135'— >
Planeta a 135'— >
Situació del mercat. Encalmat.

Avellanes

Garbellada a 52'— ptes. sac 58'4 kilos.
Propietari negreta a 49'50 >
> embarc a 46'— >
En gra 1.ª a 70'— > quintà 41'600
Id. 2.ª a 78'— >
Situació del mercat. Encalmat.

Esperits

Destilats a vapor de 95 a 96 graus a 130 ptes.
Id. de 94 a 95 > a >
Rectificat de 96 a 97 > a 130 >
Desnaturalizat de 88 a 90 > a >
Situació del mercat. Segueix dominant la calma en aquest ram, sostenint-se els preus per no fabricersen de vi.

Vins

Negre superior de 6 l/2 a 7 l/2 rals gran.
Id. corrent de 6 a 6 l/2 id.
Blanch superior de 6 l/2 a 7 l/2 id.
Id. corrent de 6 l/2 a 7 id.
Roat de 6 l/2 a 7 id.
Mistels.—Negre de 50 a 55 ptes. carga
Blanca, de 48 a 52 id.
Granatxa, de 50 a 55 id.
Moscatell, de 60 a 65 id.
Situació del mercat. La disminució de negocis que com tots los anys té lloc en aquesta época, continua notantse certa floixetad en les còtacions, operantse poc.

Olis

Fi d'Aragó de 23'— a 24'— ptes. canti 15 ks.
Fi d'Urgell > 22'— a 23'— rals corta 3'75 >
Fi del Camp > 22'— a 23'— >
Segona bo > 18'— a 19'— >
Classes finixes > 17'— a 17'— >
De remolta vert > 90'— a 95 ptes. carga 115 ks.
De remolta groch > 92'— a 98 >
Los olis nous d'Aragó y del Camp son molt defectuosos y cuncats valen de 17 a 18 pessetes los 15 kg., los nous d'Urgell valen de 17 a 18 ptes. los 15 kg. los dolents o sigui d'olives de terra y de 22 a 25 ptes. los superiors.

Pesca salada

Bacallá: Procedent de Bergen arribá el dia 17 el vapor «Prospero», descarregant pels mercats de Tarragona i Reus 140 mil kilos de Noruega, venent-se a 55 ptes., amb tendència a tornar a quedar net d'existències el mercat.
S'espera per a primers de juliol el primer vapor d'Islandia.
A Barcelona hi han arribat alguns lots en caixes venent-se a 60 ptes. els 40 kilos.

Tunyines: Han arribat les primeres «brozas» d'aquies salat i nova pesquera, venent-se: espineta i sangatxo a 58 dnros bota.
Veurem si arriba algo de «Carns».
S'accentua de cada dia les bones noves de l'actual pesquera.

Sardines: Carinyos i viveros:
Els mitjans de 25 a 28 ptes. miller.
tamanyos granats > 30 a 32 >
Ayamontes (finixos):
3lE a 22 ptes. miller.
4lE a 24 >
5lE a 26 >
6lE a 28 >

Companyia Francesa del Gramophone
Representació i dipòsit: R. Perpiñá. Major, 22.—REUS
Despatx: 24, pral.

Exit col·lossal dels cèlebres artistes
TITTA RUFFO i CARUSO
en discs Gramophone.

Avis important.—La paraula Gramophone la tenim registrada en la Convenció de Berna amb el número 2.151, i perseguirem amb tot el rigor de la llei al que faci ús indegut d'ella.

SENSE aquesta marca

l'aparel·l NO és un «Gramophone».
— Catàlegs gratis —

EDUARD RECASENS
Corredor de Comers Colegiat
Arraval Santa Agna, 55.—Teléfon 108

ORDRES DE BORSA

Cotizacions diàries, dematí y tarda.—Operacions a pla ab cambis en ferm

Interior.	78'50
Norts.	96'85
Alacants.	93'65
Orenses.	27'70
Andalusos.	65'20
Banc Colonial.	—
Rio Plata.	—

BORSA PARIS

Norts.	443'—
Alacants.	432'—

CAMBIS EXTRANJERS

Barcelona: Francs.	8'60.	Llures.	27'42
Madrid:	8'30.		—

FUTURS DE COTÓ

Ordres pera les Borses de Liverpool y New-York
Cotizacions diàries.—Follets explicatius
COMPRA-VENDA de paper estranger, de paper de renda (del Estat, obligacions ferroviàries, Municipals de Barcelona y tots los que's còtisen en la Borsa de Barcelona), y de valors locals.—Intervenció en tota classe d'operacions en los Bancs de la localitat.

CAMBIS CORRENTS

donats per la Junta Sindical del Colegi de Comerc de Comers de la plassa de Reus

EXTRANJERS

Londres 90 dij.	27'08 din.
Idem 8 div.	—
Idem vista.	ops. 27'37 >
Paris vista.	> 8'45 >
Marsella vista	> >
Hamburg vista	> >

VALORS LOCALS

440 Gas Reusense	—
525 Industrial Harinera	—
625 Banco de Reus de Descuentos y Préstamos	—
25 C Reusense de Tranvias	—
200 C Reusense de Tranvias privilegiades 5%	—
400 Electra Reusense	—
162'50 Empresa Hidrotècnica	—
190 Electro-Química Ternel	—
540 Obligacions Manicomio Reusense.	—
3000 Manicomio Reusense	—
600 Institut P. Mata (2.ª E.)	—
600 Institut P. Mata (3.ª E.)	—
500 Obligacions Electra Reusense.	—

Ferrocarrils

Servey que regeix desde'l dia 1 de Setembre de 1912

De Reus a Barcelona

Surt a las 4'30 per Vilanova y arriba Vilafranca	8'12
> 6'54 >	8'37 (m)
> 8'40 >	9'2 (l)
> 14'13 >	13'27 (x)
> 17'16 >	17'40 (c)
> 21'32 >	20'34
	23'36 (E)

De Barcelona a Reus

Surt 5'50	Arriba 9'21 (m)
> 8'25 >	10'39 (E)
> 9'23 >	12'48 (c)
> 13'5 >	16'26 (l)
> 5'41 >	19'24 (m)
> 19'50 >	22'3 (E)

De Reus a Falset y Mora

Surt 6'50	Surt 9'12	Arriba 9'58 (n)
> 10'45 >	> 11'25 >	> 11'50 (R)
> 13'18 >	> 14'24 >	> 14'58 (c)
> 16'30 >	> 18'57 >	> 19'47 (m)
> 19'46 >	> 21'11 >	> 21'48 (n)
> 22'11 >		> 23'16 (E)

De Mora y Falset a Reus

Surt a las 5'40	Arriba 6'46 E
> 6' >	Surt 7'20
> 7'15 >	> 9'3
> 12'17 >	> 13'11
> 17' >	> 18'45
> 20'9 >	> 20'45

LA HIDRAULICA REUSENSE de EMILI AULÉS

Gran fàbrica de mosaics hidràulics

Aquesta fàbrica compta a més d'una infinita varietat de dibuixos, en grans existències de rajoles, lo que li permet poguer servir el genre en immillorables condicions de duració i permanència dels colors.

Preus sense competència.—Camí de Riudoms, 3.—Reus

Llet condensada Marca Lleó

Aquesta llet que és munyida solemant de les millors vaques, és homogenitzada i esterilitzada per un procediment de tota seguretat i baix l'inspecció de les primeres autoritats científiques.

Es absolutament pura i l'única que conté tota la nata, és completament lliure de gèrmens mórbits i de fermentació, conservant el seu bon sabor en tots els climes i encara que sigui guardada indefinidament.

L'única que's recomana per als malalts i la cria dels nens.

Se ven en les millors drogueries i establiments de comestibles.

Sidral «Teixidó» (Nom patentat)

Se serveix en els bars Esquella, París i Gisbert
¿Volèu apagar la sed?
¿Volèu menjar a gust?
¿Volèu digerir bé?

PRENEU EL SIDRAL LLEGITIM

Es refrescant, aperitiu, antivomitiu i desinfectant gástri-intestinal. Per la seva puresa i efectes, supera a totes les magnèsies estrangeres, i és indispensable als estinejants, viatjants i excursionistes.

Dipòsit a Reus: CASA ESQUELLA. Plaça de Prim, 3.
Tot SIDRAL que no procedeixi d'aquest dipòsit i no sigui servit en vasos de la casa Teixidó, ES UNA FALSIFICACIO.

Companyia Reusense de Tranvies

Servey de trens que regirà des del dia 9 de Juliol de 1913

Sortides de Reus (Arraval de Robuster)

Tren n.º 4 a les 3'50	Tren n.º 3 a les 4'35
> 20 > 5'37	> 19 > 6'20
> 24 > 6'56	> 23 > 7'40
> 6 > 8'18	> 5 > 9'07
> 2 > 10'15	> 7 > 11'15
> 32 > 12'50	> especial > 14'15
> 8 > 14'50	> n.º 1 > 15'50
> 38 > 16'30	> 39 > 18'40
> 44 > 19'14	> 43 > 20'—

Sortides de Saló

Tren n.º 28 a les 9'—	Tren n.º 27 a les 10'20
> 30 > 11'03	> 29 > 12'—
> 36 > 15'55	> 33 > 15'02
> 40 > 17'53	> 35 > 16'47
	> 9 > 18'05

PREUS: Bitllets ordinaris 0'75 ptes.—Bitllets d'anada i tornada 1'05.—Nois de 3 a 7 anys 0'30.
Tarifa especial núm. 4
Bitllets d'anada i tornada a 0'60 ptes.

LINIA DE VALENCIA

Surten de Saló para Valencia.—9'18.—11'15.—14'07 (fins a Tortosa).—0'02.
Arriben de Valencia a Saló.—4'19.—9'17.—15'57.—18'38.

¡ESTIUEJANTS!

Platja de Cambrils. Habitacions de construcció moderna, cuines i mobiliari per a families, amb tot lo necessari per a un agradable confort. Espaiosa galeria per a menjador, amb panorama esplèndid.

Per a lloguer, informarán en la pastisseria MULET, de la mateixa platja.

El recader de Lleida

MANUEL RABASCALL, desitjant correspondre a la bona acullida que'l públic li ha dispensat en el seu servei entre Reus i Lleida i els pobles de la línia, ha determinat, per a donar més facilitats, ampliar el servei fent un doble viatge diari fins a Montblanc i estacions intermitges.

Hores de sortida a les 8'22 i 13'35.
Hores d'arribada a les 12'29 i 17'58.
Els encarres se reben

Plaça de Prim, saló Il·limpiabotes, i Carrer Llovera (Padró) 23, 2.ª.—REUS

IMP. SANJUAN GERMANS.—REUS

ENOFOSFORINA

Reconstituent el més efíca i ràpit per a les convalescències i agotament. Retorna l'apetit, el benestar i l'alegría. Es tónic cerebral perquè remineralitza la **MATERIA GRIS** donant-li vitalitat i energía.

Se ven a tot arreu i a casa de l'auto

Farmacia Serra

Arraval de Santa Agnà, núm. 80; i **Farmacia Nova** de N. Batalla - Portal Jesús

REUS

VIDRES PLANS

VIDAL GERMANS I C^a

Martí Napolità (Alcañiz), **REUS**

IBARRA i C^a Stat. en Cmta. SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de Tarragona per a València, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Isla Cristina, Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes i San Sebastián. — Servei ràpid eventual per a Galícia i Nord d'Espanya amb escales a València, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander i Bilbao, empleant solsament 14 dies en el viatge. — S'expedeix coneixement directe per a Larca i Sant Esteva Pravia amb trasbort al vapor "Luarca núm. 3", i per a Dunquerque als vapors de la Companyia Francesa "Dania i d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unic servei fixe i setmanal per a Cette i Marsella tots els divendres

PROXIMES SORTIDES

Per a la Costa d'Espanya

Per a Cette i Marsella

Juliol	17	Vapor Cabo Oropesa	Juliol	18	Vapor Cabo Roca
"	24	" " Higner	"	25	" " Nao
"	31	" " Roca	Agost	1	" " San Martín
Agost	7	" " Nao	"	8	" " San Vicente
"	14	" " San Martín	"	15	" " Toriñana

Per a més informes, al consignatari a Tarragona: En **MARIAN PERES**. - Real, núm. 32. - Telefon núm. 45

Para seguir en buena salud:

- Purificad
- Regenerad
- Fortificad

VUESTRA SANGRE

con el

DÉPURATIVO RICHELET

Todos los que son cuidadosos de su Salud, aunque no padeciendo ninguna enfermedad, deben de tomar dos ó tres veces por año, el tratamiento del Depurativo Richelet.

Este précepte no se debe nunca poner en olvido.

Senor L. RICHELET, 13, rue Gambetta, SEDAN (Francia).

DEPÓSITO GENERAL Y VENTA. — Droguería de D. Francisco Loyarte, calle de S. Francisco de Loyola, 9, San Sebastián. — Venta en Reus: Farmacias de A. PUNYED y A. SERRA.

EL BRUCH

Domicili social: Concepció, 14.

REUS. L'unió fa la forç

Fi de l'Associació. — L'Associació EL BRUCH, permet crear i constituir un dot per als fills, una herència per a la família i en particular un capital per matrimonis que pensin en el dia de demà en que la soletat d'un dels dos pot causar-los la misèria. Els sollicitants deuen tindre en compte que sols abonant en els quatre primers mesos del seu ingrés una módica cantitat per a gastos d'administració, podrà assegurar un capital de 1.000 a 50.000 pessetes a base del verdader mutualisme.

Pólices pagades fins a la fetxa 12, havent desembolsat 235'70 i cobrant els seus hereders 4.744'00 pessetes. Quotes assegurades 1.293, formant un Capital inscrit de 1.293.000 ptes.

La correspondència al Director General don **A. Bieto Baldrich**

(Anunci aprovat per la Comissaria General de Segurs).